

Historie og samfund

8. klasse

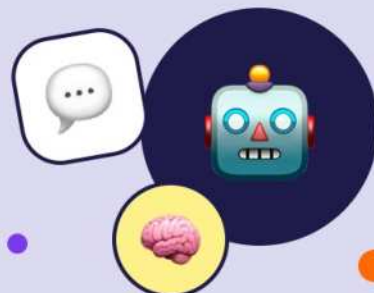
Facitliste

Kunstig intelligens i klasseværelset: sådan gætter en chatbot

Forstå hvordan en chatbot vælger det næste ord, og skil fakta fra myter om AI.

Jeg kan forklare, hvordan en sprogmodel virker, og diskutere fordele og farer ved AI.

1 Hvordan virker en chatbot?

Kunstig intelligens (AI) er computerprogrammer, der kan løse opgaver, som vi før troede, kun mennesker kunne løse. En chatbot er et eksempel. Du skriver et spørgsmål, og chatbotten svarer med en tekst, der ligner noget, et menneske kunne have skrevet.

Men hvordan gør den det? En chatbot bygger på en sprogmodel. Sprogmodellen er trænet på enorme mængder tekst fra bøger, hjemmesider og artikler. Her har den lært mønstre i sproget, fx hvilke ord der ofte kommer efter hinanden. Når du skriver noget, beregner modellen, hvilket ord der mest sandsynligt kommer som det næste. Så vælger den et ord, sætter det på teksten og gentager processen, ord for ord.

Det betyder, at en chatbot ikke ved ting på samme måde som et menneske. Den kan skrive noget, der lyder helt rigtigt, men som er forkert. Hvis de tekster, den er trænet på, giver et skævt billede af verden, kan svarene også blive skæve.

AI kan hjælpe med at forklare, oversætte og give idéer. Men man skal altid tjekke fakta, tænke selv og passe på med personlige oplysninger.

2

Fakta eller myte?

Skriv hver påstand i den rigtige kolonne.

En chatbot vælger ord ud fra mønstre i store mængder tekst.

En chatbot forstår og føler ting ligesom et menneske.

En chatbot kan skrive noget, der lyder rigtigt, men er forkert.

Alt, hvad en chatbot skriver, er sandt.

Det, du skriver til en chatbot, kan blive gemt.

AI kan ikke lave fejl, fordi det er en computer.

AI kan give skæve svar, hvis træningsteksterne er skæve.

En chatbot slår altid svaret op i en opdateret database.

Fakta

En chatbot vælger ord ud fra mønstre i store mængder tekst., En chatbot kan skrive noget, der lyder rigtigt, men er forkert., Det, du skriver til en chatbot, kan blive gemt., AI kan give skæve svar, hvis træningsteksterne er skæve.

Myte

En chatbot forstår og føler ting ligesom et menneske., Alt, hvad en chatbot skriver, er sandt., AI kan ikke lave fejl, fordi det er en computer., En chatbot slår altid svaret op i en opdateret database.

3

Det næste ord

En lille sprogmodel har set sætningen "Om morgenen spiser jeg ..." 200 gange. Tabellen viser, hvilket ord der kom bagefter. Regn procenten ud.

Næste ord	Antal gange	Procent
havregryn	90	45 %
rugbrød	60	30 %
æg	30	15 %

4

Tænk som en sprogmodel

Sæt ring om det bedste svar.

1. Hvilket ord vil modellen i tabellen oftest vælge?

☐ A pizza☐ B havregryn☐ C æg

2. Hvorfor kan en chatbot skrive noget forkert, der lyder rigtigt?

☐ A Den vælger sandsynlige ord, ikke kontrollerede fakta☐ B Den er træt☐ C Den har ikke strøm nok

3. Hvad er den bedste måde at bruge et svar fra en chatbot på?

☐ A Kopiere det direkte ind i opgaven☐ B Stole på det, hvis det lyder godt☐ C Tjekke fakta i andre kilder

5

Sandt eller falsk

Sæt ring om sandt eller falsk ud fra teksten.

1. En chatbot skriver hele svaret på én gang.

☐ Sandt☐ Falsk

2. Sprogmodellen er bl.a. trænet på tekst fra bøger og hjemmesider.

☐ Sandt☐ Falsk

3. En chatbot ved ting på samme måde som et menneske.

☐ Sandt☐ Falsk

4. AI kan hjælpe med at oversætte og give idéer.

☐ Sandt☐ Falsk

5. Hvis træningsteksterne giver et skævt billede, kan svarene også blive skæve.

☐ Sandt☐ Falsk

6. Det er en god idé at skrive sine personlige oplysninger til en chatbot.

☐ Sandt☐ Falsk

6

Begreber om AI

Tegn en streg fra begrebet til den rigtige forklaring.

B

Sprogmodel

D

Træningsdata

C

Bias

A

Persondata

A. Oplysninger, der kan knyttes til en bestemt person

Et program, der beregner det næste ord ud fra mønstre i sproget

C. Skævhed i svarene, fordi data giver et skævt billede af verden

D. De tekster, en model har lært fra

7

Det næste ord, runde 2

Modellen har set sætningen "Jeg spiser havregryn med ..." 400 gange. Regn procenten ud, og skriv den som brøk.

Næste ord	Antal gange	Procent	Brøk (forkortet)
mælk	220	55 %	11/20
yoghurt	100	25 %	1/4
frugt	60	15 %	3/20
sukker	20	5 %	1/20

8

Udfyld hullerne

Skriv det rigtige ord fra ordbanken.

ORDBANK

sprogmodel

mønstre

sandsynligt

fakta

personlige

1. En chatbot bygger på en sprogmodel.

2. Under træningen lærer modellen mønstre i sproget.

3. Modellen vælger det ord, der mest sandsynligt kommer som det næste.
4. Man skal altid tjekke fakta i andre kilder.
5. Man skal passe på med personlige oplysninger.

9 Diskutér

Skriv 2 fordele og 2 farer ved at bruge AI i skolen. Skriv til sidst én regel, som din klasse

Eksempel: Fordele: AI kan forklare svære ting på en ny måde og give idéer. Farer: Svarene kan være forkerte, og man lærer mindre, hvis AI laver arbejdet. Regel: Vi tjekker altid fakta og skriver selv.

Hvordan gik det?

Lavet med